

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Ostrowcu Świętokrzyskim

Wpłynęło dnia 11. 09. 2023

Podpis (12045) [signature]

LKI.410.005.02.2023

Joanna Pikus
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Ostrowcu Świętokrzyskim
ul. Świętokrzyska 22
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/033 – Udzielanie pomocy na usamodzielnienie wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinnych form pieczy zastępczej

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach
ul. gen. T. Kościuszki 6, 25-310 Kielce
T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05
lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul. Świętokrzyska 22, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski (dalej: PCPR lub Centrum).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Joanna Pikus, Dyrektor PCPR (dalej: Dyrektor) od 24 sierpnia 2021 r., poprzednio, w okresie objętym kontrolą Dyrektorem była Barbara Cudzik (dalej: poprzednia Dyrektor).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania wspierające na rzecz usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. 2. Skuteczność udzielanej pomocy dla pełnoletnich osób opuszczających pieczę zastępczą.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych w latach wcześniejszych oraz w okresie późniejszym, a także danych statystyczny z tych okresów.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	1. Marzena Baradziej, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/58/2023 z 5 maja 2023 r. 2. Przemysław Piłkuła, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/80/2023 z 12 lipca 2023 r.

(akta kontroli str.1-6)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: ustawa o NIK).

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W PCPR realizowano działania na rzecz usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, w tym rozpoznawano ich potrzeby związane z usamodzielnianiem oraz zabezpieczano na ten cel środki finansowe. W latach 2020-2022 nie zapewniono jednak w pełni prawidłowej organizacji wykonywania tych zadań, gdyż na koniec każdego roku objętego kontrolą, w PCPR przekraczano limit 15 rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka objętych wsparciem jednego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (dalej także koordynator). Było to niezgodne z art. 77 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej³ (dalej: ustawa o wspieraniu rodziny).

W PCPR prawidłowo przyznawano osobom usamodzielnianym pomoc finansową w trybie decyzji administracyjnych. Centrum zapewniało także usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej możliwość pobytu w mieszkaniach chronionych (treningowych), w których otrzymywali kompleksowe wsparcie w procesie nabywania i utrwalenia samodzielności.

Projekty powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej obowiązujących w okresie objętym kontrolą uwzględniały potrzeby usamodzielnianych wychowanków. Projekt Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ostrowieckim na lata 2021-2023 (dalej: Program na lata 2021-2023) nie został przedłożony Radzie Powiatu w terminie umożliwiającym jego przyjęcie i obowiązywanie bezpośrednio po zakończeniu obowiązywania poprzedniego Programu. Ponadto, nie określono w nim żadnych mierników pozwalających na monitorowanie stopnia osiągnięcia zaplanowanych celów programu, a zawarte w nim dane stanowiące podstawę dalszych analiz, dotyczące liczby wychowanków, objętych poszczególnymi formami wsparcia w 2020 r. i wypłaconych im kwot były nierzetelne. Nierzetelne były również niektóre dane prezentowane w sprawozdaniach: w sprawozdaniu z zakresu realizowanych zadań przez PCPR za 2020 r. – o liczbie usamodzielnianych wychowanków, którym w 2020 r. umożliwiono pobyt w mieszkaniu treningowym, a w półrocznych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych za lata 2020-2022 – o liczbie pełnoletnich wychowanków, którzy odeszli z pieczy w okresach sprawozdawczych. Poprzednia Dyrektor nie opracowała także projektu strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu ostrowieckiego, która obejmowałaby rok 2020.

Pomoc kierowana do usamodzielniających się wychowanków nie była w pełni skuteczna – wychowankowie zrealizowali 81% zadań przewidzianych w Indywidualnym Programie Usamodzielnienia⁴ (w ogóle zadań, których realizację zakończono). W sytuacji występowania opóźnień lub nierealizowania zadań, pracownicy Centrum podejmowali działania wyjaśniające i motywujące do wprowadzenia zmian i aktualizacji IPU. Pracownik socjalny Centrum weryfikowała, czy wydatki ponoszone przez wychowanków ze środków pomocy na usamodzielnienie i zagospodarowanie pozostawały w ścisłym związku z IPU. PCPR współdziałał także z jednostkami mogącymi udzielić pomocy osobom usamodzielnianym, w tym w uzyskaniu lokalu socjalnego.

W Centrum zapewniono wystarczający dostęp do aktualnych informacji o wsparciu wychowanków pieczy zastępczej. Na ogół prawidłowo opracowywano i realizowano IPU, choć w jednej ze spraw, naruszono termin jego opracowania, o którym mowa w art. 145 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny. Ponadto, w modyfikacjach planu nie

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, ze zm.

⁴ Dalej: IPU.

zawsze zawierano precyzyjne zapisy, co w ocenie NIK, mogło utrudniać rozliczenie wychowanków z terminowej realizacji zaplanowanych działań. Po zakończeniu realizacji IPU, losy usamodzielnianych wychowanków nie były monitorowane.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania wspierające na rzecz usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z obowiązującym w okresie objętym kontrolą statutem PCPR⁶, jednym z realizowanych przez Centrum zadań było wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej. Centrum pełniło także rolę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny realizował Dział ds. Pracy z Rodziną i Dzieckiem, w ramach którego, zgodnie z wymogami art. 76 ust. 2 tej ustawy wyodrębniono Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Zespół, w obszarach objętych kontrolą realizował następujące zadania: udzielanie pomocy usamodzielnianym wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia, zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń w celu podnoszenia ich kwalifikacji, sporządzanie sprawozdawczości z zakresu prowadzonych spraw, przygotowywanie projektów uchwał organów powiatu dotyczących rodzinnej pieczy zastępczej. Objęte kontrolą zadania realizował także Zespół ds. Pomocy Instytucjonalnej i Realizacji Świadczeń, którego członkowie odpowiadali m.in. za opracowywanie projektów powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, prowadzenie dokumentacji pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej i placówek opiekuńczo-wychowawczych, przyjmowanie wniosków wychowanków, prowadzenie postępowań i sporządzanie projektów decyzji administracyjnych dla osób usamodzielnionych oraz o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. Ponadto, zadaniem ww. Zespołu było m.in. udzielanie pomocy osobom opuszczającym pieczę zastępczą przez wspieranie procesu ich usamodzielnienia, sporządzanie sprawozdawczości z zakresu zadań Zespołu.

(dowód: akta kontroli, str. 7-52)

W latach 2020-2022 (na dzień 31 grudnia) w PCPR zatrudnionych było odpowiednio: 37, 40 i 45 osób, z tego w dziale ds. Pracy z Rodziną i Dzieckiem (tj. na stanowiskach związanych bezpośrednio z realizacją ustawy o pieczy zastępczej), odpowiednio: 15, 13 i 15 pracowników⁷. Funkcję opiekuna usamodzielnienia w ww. latach pełniło odpowiednio: pięć osób w 2020 r. oraz po siedem osób w 2021 r. i w 2022 r.

(dowód: akta kontroli, str. 53-65)

Według stanu na koniec każdego roku, PCPR sprawował opiekę nad: 120 rodzinami zastępczymi i jednym rodzinnym domem dziecka w 2020 r., 118 rodzinami zastępczymi w 2021 r. oraz 109 rodzinami w 2022 r. Wnioski o objęcie wsparciem koordynatora złożyło odpowiednio: 80, 83 i 82 rodziny. Według stanu na koniec 2020 i 2021 roku, Centrum zatrudniało pięciu, a na koniec 2022 r. – sześciu koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, z tego w 2022 r. jedna z pracownic przebywała na urlopie wychowawczym. Liczba rodzin objęta opieką koordynatora

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2022 r., poz. 1085.

⁷ Z tego w 2020 r. jedna osoba przebywała na urlopie macierzyńskim, w 2021 r. – jedna osoba przebywała na urlopie wychowawczym, a jedną osobę zatrudniono na umowę o zastępstwo, a w 2022 r. – dwie osoby przebywały na urlopie wychowawczym i dwie zatrudniono na umowę o zastępstwo.

przekraczała limit określony w art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny na koniec każdego roku objętego kontrolą. Szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 53-65)

Sławomir Religa, Kierownik Działu ds. Pracy z Rodziną i Dzieckiem (dalej także: Kierownik) wyjaśnił, że trwają rozmowy z Dyrektorem o zwiększeniu liczby etatów koordynatorów do sześciu osób.

(akta kontroli, str. 70)

Pracownicy Działu ds. Pracy z Rodziną i Dzieckiem rozpoznawali potrzeby dotyczące liczby wychowanków przewidzianych do usamodzielnienia przed opracowaniem projektu budżetu na dany rok. Na przełomie czerwca i lipca każdego roku, analizowano dokumentację rodzin zastępczych i występowano do placówek opiekuńczo-wychowawczych z prośbą o informacje o wychowankach, którzy planują proces usamodzielnienia. Ponadto, analizowano zapisy w IPU i ich modyfikacjach. Przed rozpoczęciem procesu usamodzielnienia, PCPR dysponował wiedzą o liczbie wychowanków pieczy zastępczej, którzy nie są zainteresowani otrzymaniem pomocy. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, wspólnie z pracownikiem socjalnym, po ustaleniu liczby wychowanków spełniających kryteria objęcia wsparciem, planowali środki niezbędne do realizacji zadań w kolejnym roku budżetowym.

(akta kontroli, str. 66-67, 85)

Liczba zaplanowanych w latach 2020-2022 usamodzielnień wychowanków pieczy zastępczej⁸ wyniosła odpowiednio: 73, 61 i 56, a liczba usamodzielnień faktycznie realizowanych w ww. okresie – 63, 58 i 51⁹.

(akta kontroli, str. 53)

W okresie objętym kontrolą, procesu usamodzielnienia nie podjęło 13 wychowanków¹⁰. Badanie próby 10 spraw wykazało, że wychowankowie przebywający w rodzinnej pieczy zastępczej deklarowali, że po uzyskaniu pełnoletniości pozostaną w rodzinie zastępczej do ukończenia 25 roku życia i będą kontynuować naukę. Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych najczęściej deklarowali, że po opuszczeniu placówki będą oczekiwać wsparcia w procesie usamodzielnienia, w tym finansowego na zagospodarowanie, usamodzielnienie, w uzyskaniu mieszkania. Analiza przyczyn niepodjęcia procesu usamodzielnienia w ww. próbie spraw wykazała, że trzech wychowanków przebywa z zakładach karnych, czterech wyjechało w celach zarobkowych (trzech za granicę, a jeden poza teren powiatu). Pozostałych trzech wychowanków unika kontaktu z PCPR, które podejmowało cykliczne próby udzielenia wsparcia, motywowania do kontynuacji nauki lub zachęcało do modyfikacji zapisów IPU, w tym ich dostosowania do potrzeb i sytuacji życiowej tych wychowanków.

(akta kontroli, str. 77-80)

Wydatki powiatu ostrowieckiego w poszczególnych latach wyniosły: 161 548 tys. zł w 2020 r.; 177 478,2 tys. zł w 2021 r. oraz 197 101,8 tys. zł. Wydatki PCPR w analogicznym okresie kształtowały się następująco: 7045,1 tys. zł w 2020 r. (4,4%

⁸ Liczba uprawnionych wychowanków, dla których w danym roku budżetowym zaplanowano udzielenie świadczeń przysługujących w związku z procesem usamodzielnienia.

⁹ W planie uwzględniano wszystkich pełnoletnich wychowanków uprawnionych do świadczeń ze względu na przypadki wprowadzania przez wychowanków modyfikacji w IPU i opuszczanie pieczy przed pierwotnie deklarowanym terminem.

¹⁰ W tym także ci, którzy deklarowali opuszczenie pieczy zastępczej w poprzednich latach, lecz dokonali zmian w IPU. Niektóre z tych osób nie osiągnęły jeszcze wieku, który uniemożliwia im skorzystanie z pomocy, stąd podejmowane przez pracowników PCPR próby kontaktu i zachęcenia do wprowadzenia zmian w IPU.

wydatków powiatu), 7474,4 tys. zł (4,2% wydatków powiatu) w 2021 r. i 6818,4 tys. zł (3,5% wydatków powiatu).

Na zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej PCPR wydatkował:

- w 2020 r. – 4733,1 tys. zł, z tego: 468,9 tys. zł w rozdziale 85504 *Wspieranie rodziny (bez świadczenia Dobry start)*, 3340,2 tys. zł w rozdziale 85508 *Rodziny zastępcze* oraz 924 tys. zł w rozdziale 85510 *Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych*;
- w 2021 r. 4723,8 tys. zł, z tego: 3717,6 tys. zł w rozdziale 85508 i 1006,2 tys. zł w rozdziale 85510;
- w 2022 r. - 4366,3 tys. zł, z tego: 3420,4 tys. zł w rozdziale 85508 i 945,9 tys. zł w rozdziale 85510.

Zgłoszone przez PCPR do pierwotnego planu finansowego potrzeby związane z realizacją procesu usamodzielnienia wyniosły: 449,4 tys. zł – w 2020 r., 377,1 tys. zł – w 2021 r., 405,5 tys. zł – w 2022 r. Kwoty ujęte w uchwale budżetowej odpowiadały zgłoszonym potrzebom.

Wykonane wydatki na zadania związane z usamodzielnieniem wyniosły:

- w 2020 r. – 303,5 tys. zł, z tego: 262,9 tys. zł na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki; 31,2 tys. zł na pomoc pieniężną na usamodzielnienie; 9,4 tys. zł na pomoc pieniężną na zagospodarowanie;
- 2021 r. – 336,5 tys. zł, z tego: 270 tys. zł na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki; 46,4 tys. zł na pomoc pieniężną na usamodzielnienie; 20,1 tys. zł na pomoc pieniężną na zagospodarowanie;
- 2022 r. – 358,5 tys. zł, tego: 263,3 tys. zł na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki; 58,6 tys. zł na pomoc pieniężną na usamodzielnienie; 17,5 tys. zł na pomoc pieniężną na zagospodarowanie oraz 19,1 tys. zł na funkcjonowanie mieszkań chronionych (po zakończeniu projektu *Razem Raźniej*¹¹).

Ww. wydatki ogółem w 2022 r. wzrosły w stosunku do roku 2020 o 18%, z tego na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki o 0,2%; na usamodzielnienie o 88%, na zagospodarowanie o 86%¹².

(akta kontroli, str. 53-64, 81-82)

Środki na zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny dotyczące usamodzielniania były wystarczające w stosunku do zgłoszonych potrzeb. Na próbie 30 spraw objętych badaniem szczegółowym ustalono, że zostały one ujęte w planie zgłoszonym do projektu budżetu na przyszły rok. Na terenie powiatu nie zostały podniesione w drodze uchwały Rady Powiatu Ostrowieckiego minimalne kwoty świadczeń pieniężnych dla wychowanków.

(akta kontroli, str. 83-85, 102-111)

W latach 2020-2022 PCPR świadczenia z tytułu pomocy na kontynuowanie nauki wypłacono:

- w 2020 r. – 61 osobom (504 świadczenia) w kwocie 262,9 tys. zł, a jednej osobie odmówiono przyznania pomocy. Ponadto, wydano pięć decyzji

¹¹ W okresie objętym kontrolą, w ramach realizacji tego projektu w latach 2020-2021, Centrum wyposażyło dwa mieszkania treningowe przeznaczone dla ośmiu usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Na zakup, utrzymanie, remont tych mieszkań oraz na materiały do przeprowadzenia treningów (finansowego, umiejętności, higieny itp.) PCPR wydatkował w tym okresie łączną kwotę 482,1 tys. zł. Projekt *Razem Raźniej* PCPR realizował ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego w latach 2019-2021. Był on współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Oś Priorytetowa RPSW.09.00.00 „Włączenie społeczne i walka z ubóstwem”, Działanie RPSW.09.02.00 „Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych”, w partnerstwie z Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Kielcach i Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim. Pozostała kwota sfinansowana została ze środków pochodzących z dotacji celowej z budżetu krajowego.

¹² Wzrost wydatków na pomoc na usamodzielnienie i zagospodarowanie wynikał z większej liczby wniosków złożonych przez wychowanków.

- uchylających decyzje przyznające tę pomoc, trzy zawieszające, jedną wygaszającą wydaną decyzję¹³ oraz jedną decyzję umarzającą prowadzone postępowanie na wniosek wychowanka i jedną decyzję w sprawie zwrotu świadczenia pobranego nienależnie za styczeń 2020 r.;
- w 2021 r. – 52 wychowankom (496 świadczeń) w kwocie 270 tys. zł, a jednej osobie odmówiono przyznania pomocy. Ponadto wydano osiem decyzji uchylających decyzje przyznające tę pomoc, 46 decyzji zmieniających w związku z podniesieniem kwoty świadczenia oraz jedną decyzję umarzającą prowadzone postępowanie;
 - w 2022 r. – 45 osobom (455 świadczeń) w kwocie 263,3 tys. zł, a jednej osobie odmówiono przyznania pomocy. Ponadto wydano dwie decyzje uchylające decyzje przyznające tę pomoc, jedną zawieszającą, jedną wygaszającą i 38 decyzji zmieniających w związku z podniesieniem kwoty świadczenia.

W ww. okresie pomoc na usamodzielnienie Centrum wypłaciło:

- w 2020 r. – sześciu osobom. Wsparciem objęto wszystkich wnioskujących (sześć świadczeń) w kwocie 31,2 tys. zł. Ponadto wydano jedną decyzję uchylającą przyznanie pomocy na ten cel;
- w 2021 r. – dziewięciu wychowankom (dziewięć świadczeń) w kwocie 46,4 tys. zł, a dwóm osobom odmówiono przyznania tej formy pomocy;
- w 2022 r. – dziewięciu wychowankom (dziewięć świadczeń) w kwocie 58,6 tys. zł, jednej osobie odmówiono przyznania tej formy pomocy, a jedno postępowanie umorzono z powodu wycofania wniosku o wsparcie na usamodzielnienie (wychowanka zdecydowała, że będzie kontynuować naukę).

W latach 2020-2022 PCPR przyznało pomoc na zagospodarowanie:

- w 2020 r. – sześciu osobom (sześć świadczeń) w kwocie 9,4 tys. zł;
- w 2021 r. – 10 wychowankom (10 świadczeń) w kwocie 20,1 tys. zł, a dwóm osobom odmówiono przyznania tej formy pomocy;
- w 2022 r. – 10 osobom (10 świadczeń) w kwocie 17,5 tys. zł, a jedno postępowanie umorzono z powodu wycofania wniosku.

Dane za 2020 r. dotyczące liczby osób, którym przyznano pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz wypłacone kwoty zamieszczone w Programie na lata 2021-2023 były niezgodne ze stanem faktycznym, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 53-64, 86, 184-185, 223-288, 441)

PCPR udzielał wsparcia w formie pobytu w mieszkaniach chronionych (treningowych) w ramach projektu *Razem Raźniej*, przeznaczonych dla ośmiu usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej (z pobytu skorzystało ogółem dziewięcioro wychowanków w 2020 r., sześcioro w 2021 r. i pięcioro w 2022 r.¹⁴). Poza możliwością zamieszkania, Centrum oferowało wychowankom wsparcie pozwalające na utrwalenie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, rozwijania umiejętności w zakresie ról społecznych i integracji ze społecznością lokalną. Pracownicy PCPR świadczyli pracę socjalną, zapewniali poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutę uzależnień. Realizowane przez nich działania na rzecz usamodzielnianych wychowanków obejmowały m.in. kwestie codziennych potrzeb życiowych, prowadzenia gospodarstwa domowego, załatwiania spraw urzędowych, poszukiwania pracy, zarządzania czasem, utrzymywania więzi rodzinnych. Dane o liczbie korzystających z tej formy wsparcia podane w sprawozdaniu z zakresu realizowanych zadań przez PCPR za 2020 r. były

¹³ W związku z ukończeniem 25 roku życia przez wychowanka.

¹⁴ Umowa użyczenia mieszkania zawierana była na 12 miesięcy, z możliwością przedłużenia. Czas pobytu wychowanków uzależniony był od ich indywidualnej sytuacji życiowej – część z nich przebywała w mieszkaniu krócej niż rok, dla części z nich pobyt był przedłużany.

niezgodne ze stanem faktycznym, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 87-92, 192-222)

PCPR udzielał także wsparcia w uzyskaniu lokalu mieszkalnego z zasobów gminnych. W okresie objętym kontrolą wysłano siedem pism popierających wnioski usamodzielnianych wychowanków. Trzy osoby spośród ww. zawarły umowę najmu lokalu socjalnego.

(akta kontroli, str. 54, 64)

Do PCPR nie wpływały wnioski o udzielenie pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. Usamodzielniający się wychowankowie przybywający w mieszkaniach chronionych, w ramach projektu *Razem Rażniej* objęci zostali doradztwem zawodowym: dziewięć osób w 2020 r. i sześć w 2021 r. Ponadto, w ramach tego projektu, 20 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej uczestniczyło w kursach zawodowych¹⁵, z tego 16 uzyskało certyfikaty umiejętności zawodowych.

(akta kontroli, str. 54, 63)

Kierownik Działu do spraw Pracy z Rodziną i Dzieckiem podał, że pracownicy udzielali wychowankom informacji o nazwach portali internetowych z ofertami pracy, o zasłyszanych ofertach, zachęcali także do korzystania z ofert zamieszczonych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz podawali nazwy placówek oferujących szkolenia zawodowe. Działania te nie były jednak dokumentowane.

(akta kontroli, str. 63)

W okresie objętym kontrolą, wsparcie psychologa oraz prawne oferowano wszystkim wychowankom, przebywającym w mieszkaniach treningowych. W ramach projektu *Razem Rażniej* zapewniono także psychoterapię indywidualną, prowadzoną przez specjalistę psychoterapii uzależnień. Wsparcie psychologiczne oferowano także usamodzielnianym wychowankom, którzy nie uczestniczyli w ww. projekcie. W 2020 r. psycholog wsparciem objął dwie wychowanki (łącznie trzy porady), w 2021 r. udzielił siedmiu porad dla dwojga wychowanków, a w 2022 r. - sześciu porad dla dwojga wychowanków pieczy zastępczej.

W PCPR nie prowadzono dokumentacji pozwalającej na wyodrębnienie informacji o liczbie usamodzielnianych wychowanków, którzy skorzystali z porad prawnych. Kierownik Działu do spraw Pracy z Rodziną i Dzieckiem podkreślił, że młodzież przebywająca w pieczy nie podejmuje prób skorzystania z porad nieznanego specjalisty, a do realizacji pierwszego spotkania trzeba ich nakłaniać.

(akta kontroli, str. 199-200, 208, 543)

Badanie ośmiu decyzji odmawiających przyznania pomocy sześciu wychowankom (trzy dotyczące świadczeń na kontynuowanie nauki, trzy dotyczące wsparcia na usamodzielnienie i dwie - na zagospodarowanie) wykazało, że w każdym przypadku odmowa była uzasadniona. Przesłankami odmowy przyznania pomocy były: fakt skazania wychowanka za umyślne przestępstwo i związane z tym ryzyko wykorzystania środków publicznych niezgodnie z celem, na jaki zostałyby przyznane (pięć decyzji), niespełnienie warunków przyznania pomocy (trzy decyzje¹⁶). Od sześciu z ww. ośmiu decyzji, wychowankowie złożyli odwołania, wszystkie decyzje zostały utrzymane w mocy przez organ drugiej instancji. Dwie decyzje zostały

¹⁵ Spawacz, magazynier, kierowca wózków jezdniowych, kosmetyczka, wizaż i stylizacja paznokci, kucharz z organizacją przyjęć.

¹⁶ Ustalono, że wychowankowie nie kontynuowali nauki (dwie sprawy) lub nie uzyskali statusu ucznia (jedna sprawa).

zaskarżone przez wychowanka do wojewódzkiego sądu administracyjnego, który złożone skargi oddalił.

(akta kontroli, str. 93-94)

Prawidłowość wydawania decyzji administracyjnych przyznających świadczenia zbadano na próbie 30 spraw¹⁷ osób usamodzielnianych w latach 2020 – 2021. Badaniem szczegółowym objęto 23 decyzje¹⁸.

Wszystkie decyzje spełniały wymogi ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁹, w tym zawierały obligatoryjne elementy i wydawane były terminowo. Średni czas wydania decyzji wyniósł 13 dni. Najkrótsze postępowanie trwało jeden dzień (jedna sprawa), najdłuższe - 28 dni od daty wpływu wniosku (dwie takie sprawy).

Kierownik wyjaśnił, że w jednej sprawie, pracownik, który odpowiada za analizy potrzeb wychowanków i sposobu realizacji przyznanej pomocy przebywał w tym okresie na dwutygodniowym urlopie. W drugiej sprawie, wniosek wpłynął po 10 września, tj. w szczególnym okresie kumulacji wniosków o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki na dany rok szkolny/akademicki. Wnioski te rozpatrywane są według daty złożenia i kompletności niezbędnej dokumentacji.

(akta kontroli, str. 84, 95-111, 543)

Centrum udzielało pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie na podstawie złożonych wniosków. Podstawą przyznania pomocy był zatwierdzony przez Dyrektora PCPR IPU lub jego zatwierdzona modyfikacja. Do wniosków wychowankowie dołączali dokumenty potwierdzające aktualną sytuację życiową lub dochodową (np. umowę o pracę, zaświadczenie o wynagrodzeniu, zaświadczenie potwierdzające status słuchacza, ucznia, studenta). W uzasadnieniu decyzji potwierdzano spełnienie wymogu dotyczącego długości okresu pobytu w pieczy zastępczej uprawniającego do uzyskania pomocy. PCPR przyznało pomoc w prawidłowej wysokości. W przypadku pomocy na usamodzielnienie lub zagospodarowanie, prawidłowo kalkulowano dochód przypadający na jedną osobę. Przed przyznaniem wsparcia w formie pobytu w mieszkaniu treningowym, w każdym przypadku pracownik socjalny przeprowadzał wywiad środowiskowy.

(akta kontroli, str. 95-111)

W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwa programy rozwoju pieczy zastępczej: Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ostrowieckim na lata 2018-2020 (dalej: Program na lata 2018-2020) i Program na lata 2021-2023. Oba projekty zostały przygotowane przez pracowników PCPR²⁰. Podstawę ich zawartości stanowiły potrzeby określone w corocznych sprawozdaniach z działalności PCPR, w tym potrzeby związane z usamodzielnianiem wychowanków pieczy zastępczej.

(akta kontroli, str. 112-191)

W Programie na lata 2018-2020 nie wyodrębniono celu szczegółowego dotyczącego wsparcia dla osób usamodzielnianych. Projekt został przedłożony Zarządowi Powiatu Ostrowieckiego 5 grudnia 2018 r. i przewidywał następujące działania:

¹⁷ Z tego: sześć dotyczących pomocy na kontynuowanie nauki, sześć na usamodzielnienie, sześć na zagospodarowanie, sześć spraw osób objętych wsparciem w formie pobytu w mieszkaniu chronionym i sześć spraw osób, które przerwały proces usamodzielnienia.

¹⁸ Ze względu na fakt, że wsparciem w uzyskaniu warunków mieszkaniowych wychowankowie obejmowani byli w ramach projektu *Razem Rażniej*, zatem w sprawach tych, w latach 2020-2021 nie były wydawane decyzje (zawierano umowy użyczenia), a w jednej ze spraw osób, które przerwały proces usamodzielnienia, decyzje nie były wydawane.

¹⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.

²⁰ Zgodnie z § 15 regulaminu organizacyjnego.

- wspieranie pełnoletnich osób usamodzielnianych w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych;
- motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie poruszania się po rynku pracy;
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym;
- przyznawanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie;
- zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej.

(akta kontroli, str. 112-146)

Jednym z celów szczegółowych Programu na lata 2021-2023 było zapewnienie wszechstronnego wsparcia pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej. Został on przedłożony Zarządowi Powiatu Ostrowieckiego w dniu 15 marca 2021 r., a następnie, po dokonaniu wnioskowanych przez Zarząd uzupełnień, ponownie w dniu 15 kwietnia 2021 r. Szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Do realizacji przyjęto następujące zadania:

- organizowanie wsparcia poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- zapewnienie pełnoletnim wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym;
- pomoc w uzyskaniu lokalu mieszkalnego;
- zapewnienie możliwości zamieszkania w mieszkaniach treningowych pozostających w zasobach Powiatu Ostrowieckiego;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi, fundacjami działającymi m.in. na rzecz rodzicielstwa zastępczego;
- opracowanie i wdrażanie programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

(akta kontroli, str. 147-191)

Planowanym rezultatem realizacji programów w obszarze objętym kontrolą było zapewnienie pomocy osobom usamodzielnianym poprzez udzielenie wsparcia w realizacji IPU. W projekcie Programu na lata 2018-2020 nie zostały określone wartości bazowe, ani docelowe przyjętych wskaźników, nie opracowano także mierników, które pozwalałyby monitorować stopień osiągnięcia założonych celów w obszarze wsparcia wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia. Kwestia ta była przedmiotem ustaleń oraz wniosku sformułowanego w trakcie poprzedniej kontroli NIK, o czym szerzej w dalszej części wystąpienia.

W Programie na lata 2021-2023 nie przyjęto żadnych mierników pomiaru założonych rezultatów programu. Szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Monitorowanie realizacji programów miało odbywać się na podstawie sprawozdawczości z wykonania zadań i analizy zbieranych informacji. W programie na lata 2018-2020 wskazano, że koordynatorem realizacji programu jest PCPR. W Programie na lata 2021-2023 nie wyznaczono koordynatora.

(akta kontroli, str. 112-191)

Zgodnie z zapisami obu programów, była Dyrektor i Dyrektor PCPR sporządziły sprawozdania z realizacji ww. programów za wszystkie lata objęte kontrolą.

(akta kontroli, str. 192-222)

Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą było także jednym z celów operacyjnych sformułowanych do realizacji w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2021-2025. Do realizacji tego celu zaplanowano następujące działania: wzmocnienie kompetencji wychowawczych funkcjonujących rodzin

zastępczych, organizację dla nich spotkań integracyjnych, udział pełnoletnich wychowanków w formach wsparcia mających na celu podnoszenie lub zdobywanie nowych kwalifikacji. W latach 2021-2022 przeprowadzono odpowiednio osiem i sześć spotkań w ramach grup wsparcia dla rodzin zastępczych²¹, a w szkoleniach i działaniach edukacyjnych uczestniczyło odpowiednio 65 i 36 osób. W 2021 r. zorganizowano siedem spotkań integracyjnych (uczestniczyło w nich 160 osób), zrealizowano trzy szkolenia i kursy dla 20 usamodzielnianych wychowanków. W 2022 r. ww. działań nie realizowano.

W PCPR nie opracowano projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego, która obejmowałaby 2020 r. Prace projektowe należało przeprowadzić w 2019 r., ale nie podjęto ich także w roku 2020. Szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 289-306)

W 2020 r. w PCPR NIK Delegatura w Kielcach przeprowadziła kontrolę *Pomoc udzielana rodzinom zastępczym przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej*. W jej wyniku ustalono, że w Centrum w latach 2018-2020 (do 30 czerwca), opieką jednego koordynatora obejmowano więcej niż 15 rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Z opóźnieniem wprowadzono zadaniowy czas pracy koordynatorów, co było niegodne z 79 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny. Wskazano także, że projekt Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ostrowieckim na lata 2018-2020 został przedłożony Radzie Powiatu Ostrowieckiego z opóźnieniem wynoszącym blisko rok. Przyjęte w ww. programie założenia dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej były realizowane, jednak z uwagi na nieokreślenie wartości docelowych wskaźników ich realizacji nie można było wskazać stopnia ich wykonania. NIK wnioskowała m.in. o: organizowanie pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w sposób zgodny z wymogami art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny tj. z zachowaniem limitu do 15 rodzin zastępczych objętych opieką jednego koordynatora oraz o opracowywanie i przedkładanie Radzie Powiatu Ostrowieckiego projektów Powiatowych Programów Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ostrowieckim pozwalających na określenie stopnia osiągnięcia celów oraz w terminie umożliwiającym ich przyjęcie i obowiązywanie od początku okresu na jaki zostały przygotowane²². Ww. wnioski nie zostały zrealizowane.

(akta kontroli, str. 507)

W 2020 r. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego – Departament Kontroli i Certyfikacji RPO przeprowadził kontrolę prawidłowości przebiegu realizacji Projektu *Razem Raźniej*, która nie wykazała nieprawidłowości w analizowanym obszarze.

(akta kontroli, str. 85)

W latach 2020-2022 do PCPR nie wpłynęły skargi dotyczące działalności PCPR, funkcjonowania pieczy zastępczej, ani działalności na rzecz usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej.

W lipcu 2020 r. oraz w czerwcu i wrześniu 2021 r. przedstawiciele Biura Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócili się do PCPR, w sprawie jednego z usamodzielnianych wychowanków odbywającego karę pozbawienia wolności. Osadzony kierował do Biura RPO wielokrotne zapytania o przysługujące mu świadczenia, a następnie wnioskował o pomoc w uzyskaniu środków finansowych na zagospodarowanie i usamodzielnienie. Środki te po złożeniu przez niego stosownych wniosków, nie zostały wychowankowi przyznane, z uwagi na skazanie go prawomocnym wyrokiem

²¹ W tym w 2021 r. dla dwóch rodzin zastępczych, w których przebywało dwóch pełnoletnich wychowanków, a w 2022 r. – dwa spotkania dla jednej rodziny, w której przebywał jeden pełnoletni wychowanek.

²² <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/20/041/LKI/>.

za przestępstwo umyślne. Decyzje Dyrektor PCPR odmawiające przyznania tej pomocy zostały utrzymane w mocy przez organ II instancji a złożone do wojewódzkiego sądu administracyjnego skargi – oddalone.

(akta kontroli, str. 67-68, 85, 499, 508)

Dyrektor za poszczególne lata okresu 2020-2022 składała Zarządowi Powiatu Ostrowieckiego sprawozdania z zakresu realizowanych przez PCPR zadań wraz z wykazem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej na rok kolejny. W sprawozdaniach wskazano kwoty na poszczególne formy pomocy dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej (ogółem, oraz z podziałem na formy wsparcia) oraz liczbę osób, które z tego wsparcia skorzystały. Dane te były spójne z danymi prezentowanymi w sprawozdaniach z realizacji Programu na lata 2018-2020 (za 2020 r.) i Programu na lata 2021-2023 (za 2021 i 2022 r.). Ponadto, zaprezentowano dane o liczbie usamodzielnianych wychowanków, którzy korzystali ze wsparcia w formie pobytu w mieszkaniach treningowych w ramach Projektu *Razem Razniej*. Dane nie były spójne z danymi wykazanymi w sprawozdaniu z realizacji Programu na lata 2018-2020 (za 2020 r.) były natomiast prawidłowe za rok 2021 i 2022.

(akta kontroli, str. 223-288)

Zestawienia potrzeb na rok kolejny uwzględniały szacunkową liczbę usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz szacunkową kwotę planowaną na ten cel. Zaplanowane środki wynikały z treści zawartych w IPU osób opuszczających pieczę zastępczą.

(akta kontroli, str. 223-288)

W półrocznych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych za lata 2020-2022, w tabeli *I Odpływ dzieci z pieczy zastępczej*, w poz. 2, tj. *Dzieci powyżej 18 roku życia* błędnie podawano ogólną liczbę dzieci, które opuściły pieczę w danym roku. Szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 358-415)

W pozostałym zakresie dane dotyczące pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej i realizacji procesu ich wsparcia zawarte w sprawozdaniach z zakresu realizowanych zadań, sprawozdaniu organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, sprawozdaniu rzeczowo-finansowym z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz sprawozdaniu z realizacji powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej – były spójne i wynikały z dokumentów źródłowych.

(akta kontroli, str. 223-288, 307-415)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wbrew wymogom określonym w art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, na koniec każdego roku objętego kontrolą, w PCPR przekroczony został limit rodzin zastępczych objętych wsparciem jednego koordynatora pieczy zastępczej (odpowiednio 20, 21 i 16 rodzin²³ na dzień 31 grudnia w latach 2020-2022).

Kierownik Działu do spraw Pracy z Rodziną i Dzieckiem wskazał następujące przyczyny: przejściową rotację rodzin między koordynatorami, obejmowanie wsparciem rodzin, w których wychowankowie w danym roku osiągnęli pełnoletniość, długotrwałą absencję chorobową, a także chęć zapewnienia wsparcia w zakresie opiekuńczo-wychowawczym członkom rodzin zastępczych. Kierownik dodał także: *kierowanie przez sądy do rodzinnej pieczy zastępczej coraz większej liczby dzieci (...)*

²³ Jeden z koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej przebywał na urlopie wychowawczym.

powoduje, że liczba zatrudnionych (...) koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb (...). Zdarza się również, że ustanowione przez Sąd spokrewnione rodziny zastępcze (babcie, dziadkowie) w przeszłości nie były wydolne wychowawczo względem dzieci biologicznych, a teraz mają wychowywać swoje wnuki. W wyżej opisanym przypadku, z całą świadomością przekroczenia dopuszczalnej liczby 15 rodzin (...), za zgodą koordynatora obejmujemy rodzinę takim wsparciem (...) w trosce o bezpieczeństwo dzieci w niej umieszczonych.

Dodał ponadto: (...) nie wszystkie rodziny którymi „opiekuje” się nasz koordynator wymagają stałego nadzoru. (...) sytuacja taka pozwala na równomierne rozłożenie pracy z rodzinami przez koordynatora. (...) W chwili obecnej trwają rozmowy z Dyrektorem (...) o zwiększeniu liczby etatów koordynatorów (...) do 6 osób.

(akta kontroli, str. 66, 69-70)

Poprzednia Dyrektor, odnosząc się do okresu 2020-2021 (do kwietnia) wyjaśniła, że wynikało to z ograniczeń budżetu, absencji chorobowych oraz sytuacji nagłego przyrostu nowych rodzin zastępczych.

(akta kontroli, str. 462)

Dyrektor potwierdziła, że najczęstsze przyczyny przekraczania ww. limitu rodzin to absencja chorobowa i duża liczba postanowień sądowych o objęciu opieką dziecka przez rodzinę zastępczą. Dyrektor poinformowała, że w budżecie na 2024 rok zaplanowała zwiększenie w celu pokrycia kosztu dodatkowego etatu oraz że zamierza zatrudnić dodatkową osobę na stanowisko koordynatora.

(akta kontroli, str. 550, 552)

2. Poprzednia Dyrektor PCPR nie przedłożyła Radzie Powiatu Ostrowieckiego projektu Programu na lata 2021-2023 w terminie umożliwiającym jego przyjęcie i obowiązywanie począwszy od 1 stycznia 2021 r. W projekcie nie określiła żadnych mierników pozwalających na monitorowanie stopnia osiągnięcia sformułowanych celów odnoszących się do usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

Poprzednia Dyrektor przedłożyła projekt Radzie Powiatu Ostrowieckiego w dniu 15 marca 2021 r., a następnie, po dokonaniu wnioskowanych przez Zarząd uzupełnień – w dniu 15 kwietnia 2021 r. Było to działanie nierzetelne, gdyż okres obowiązywania poprzedniego programu upłynął 31 grudnia 2020 r., a wskutek nieokreślenia mierników, nie było możliwe monitorowanie stopnia osiągnięcia zaplanowanych rezultatów.

(akta kontroli, str. 112, 147-191)

Barbara Cudzik wyjaśniła: *Od momentu rozpoczęcia pracy na stanowisku Dyrektora PCPR w lipcu 2019 r., zajęłam się kwestiami priorytetowymi, tj. reorganizacją pracy, zatrudnieniem pracowników działu opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym kierownika, specjalisty pracy socjalnej, koordynatorów, psychologa, opracowaniem wszystkich nowych statutów, regulaminów dotyczących organizacji pracy, oraz rozpoczęciem realizacji projektu unijnego, który winien był być realizowany od kwietnia 2019 r. Sprawami, które w mojej ocenie miały mniejszą wagę, zajęłam się dalszej kolejności. W kwestii mierników, Dyrektor wyjaśniła, że nie pamięta jakie mogły być przyczyny ich nieopracowania i trudno jej się odnieść do tych kwestii.*

(akta kontroli, str. 462)

NIK zwraca uwagę, że analogiczna nieprawidłowość dotycząca terminu sporządzenia projektu Programu na lata 2018-2020 oraz kwestia konstrukcji wskaźników

podniesiona została w trakcie poprzedniej kontroli NIK²⁴. Opracowane wówczas wskaźniki miały walor statystyczny, gdyż nie wskazano ich wartości bazowych ani docelowych. NIK sformułowała wniosek o przedkładanie projektów programu w terminie umożliwiającym przyjęcie i obowiązywanie dokumentu od początku okresu na jaki został przygotowany oraz opracowywanie ich w taki sposób, by możliwe było określenie stopnia osiągnięcia założonych celów. Wniosek ten nie został zrealizowany.

(akta kontroli, str. 112-146, 507)

3. Dane zaprezentowane w Programie na lata 2021-2023, dotyczące liczby wychowanków, objętych poszczególnymi formami wsparcia w 2020 r. i wypłaconych im kwot (w podziale na poszczególne formy), dane w sprawozdaniu z zakresu realizowanych zadań przez PCPR za 2020 r. dotyczące liczby usamodzielnianych wychowanków, którym w 2020 r. umożliwiono pobyt w mieszkaniu treningowym i dane w półrocznych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych za lata 2020-2022 dotyczące liczby dzieci powyżej 18 roku życia, które ubyły z pieczy w okresie sprawozdawczym były niezetelne, gdyż:

a) w Programie na lata 2021-2023 wskazano, że w 2020 r. wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej skorzystali z następujących form pomocy:

- na kontynuowanie nauki – 36 wychowanków w kwocie 162,4 tys. zł, zamiast 61 w kwocie 262,9 tys. zł;
- na usamodzielnienie – trzy osoby, w kwocie 10,4 tys. zł, zamiast sześć w kwocie 31,2 tys. zł;
- na zagospodarowanie – trzy osoby, w kwocie 4,7 tys. zł, zamiast sześć w kwocie 9,4 tys. zł.

Dane te nie uwzględniały środków wypłaconych wychowankom pieczy instytucjonalnej i były niespójne z prawidłowymi danymi zawartymi w sprawozdaniu z zakresu realizowanych zadań przez PCPR za ten rok;

(akta kontroli, str. 184-185, 229-231)

b) w sprawozdaniu z zakresu realizowanych zadań przez PCPR za 2020 r. podano, że z pobytu w mieszkaniach treningowych skorzystało osiem osób, zamiast dziewięciu.

Dane te były także niespójne z prawidłowymi danymi zawartymi w sprawozdaniu z realizacji Programu na lata 2021-2023 za 2020 r.

(akta kontroli, str. 192-222, 231)

c) w półrocznych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych podano, że łączna liczba *Dzieci powyżej 18 roku życia*, które opuściły pieczę wyniosła odpowiednio 32, 21 i 14 dzieci, podczas gdy liczba dzieci z powiatu ostrowieckiego faktycznie wyniosła odpowiednio: 28, 18 i 18.

(akta kontroli, str. 358-415)

Kierownik Działu ds. Pracy z Rodziną i Dzieckiem wyjaśnił, że w Programie na lata 2021-2023 pomyłkowo nie wpisano liczby i kwot wypłaconych wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej. Był to okres spiętrzenia obowiązków oraz czasu obostrzeń związanych z epidemią COVID-19. W sprawozdaniu z zakresu realizowanych zadań przez PCPR za 2020 r. omyłkowo nie uwzględniono, że w trakcie roku, w jednym z mieszkań nastąpiła zmiana wychowanków.

²⁴https://www.nik.gov.pl/kontrole/wyniki-kontroli-nik/pobierz.lki~p.20_041_202012141116391607940999~id2~01,typ.kj.pdf.

W sprawozdaniach rzeczowo-finansowych, w latach 2020-2021 doliczono osoby pełnoletnie pozostające w rodzinnej pieczy zastępczej, pochodzące z innych powiatów. Za 2022 r. – nie ujęto czterech osób, które w trakcie roku opuściły pieczę zastępczą i nie uwzględniono zmian w IPU, w wyniku których wychowankowie sami zrezygnowali z pobytu w pieczy.

(akta kontroli, str. 544-545)

Odnosząc się do danych za 2020 r., poprzednia Dyrektor jako przyczynę wskazała niezamierzone pomyłki pracowników.

(akta kontroli, str. 462-463)

Dyrektor, odnosząc się do nieprawidłowości powstałych w okresie 2021-2022 (od 24 sierpnia) podała, że ich przyczyną był fakt niedoprecyzowania podawanych informacji oraz że podjęto czynności mające na celu zapobieganie im podczas wypełniania sprawozdań.

(akta kontroli, str. 547)

4. Poprzednia Dyrektor PCPR, w 2020 r. nie podjęła prac skutkujących opracowaniem projektu powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu ostrowieckiego, która obejmowałaby ten rok, mimo, że projekt ten nie został przygotowany pod koniec okresu obowiązywania poprzedniej strategii.

Obowiązek jej opracowania stanowi, na podstawie art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej²⁵ zadanie własne powiatu, a projekt tego dokumentu na lata 2021-2025 opracowała poprzednia Dyrektor PCPR.

Kierownik wyjaśnił, że wskazanym przez poprzednią Dyrektor priorytetem była realizacja zadań wynikających z projektu *Razem raźniej*, które w związku ze zmianą na stanowisku dyrektora uległy znacznemu opóźnieniu i związana z tym troska o rzetelne wydatkowanie przyznanych środków. Ogłoszony w marcu 2020 r. stan epidemii również wpłynął na konieczność realizacji innych zadań i spowodował przesunięcie w czasie obowiązku sporządzenia projektu tego dokumentu.

(akta kontroli, str. 545)

Poprzednia Dyrektor wyjaśniła, że skupiła się na kwestiach, które uznała za priorytetowe, w tym w szczególności, reorganizacją pracy, zatrudnieniem pracowników i realizacją projektu unijnego.

akta kontroli, str. 462-463)

W związku z tym, iż nieprawidłowość miała charakter jednostkowy i opracowano strategię na kolejne lata (do 2025 r.), NIK odstępuje od formułowania wniosku w tym zakresie.

OCENA CZĄSTKOWA

Organizacja wykonywania zadań obejmujących wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej nie była w pełni prawidłowa, gdyż w całym kontrolowanym okresie (na koniec każdego roku) w PCPR przekraczano limit 15 rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka objętych wsparciem jednego koordynatora. Było to niezgodne z art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny. Pomimo tego, prawidłowo rozpoznawano potrzeby związane z usamodzielnianiem wychowanków pieczy zastępczej oraz zabezpieczano na ten cel środki finansowe. Zarówno poprzednia Dyrektor, jak i Dyrektor prawidłowo przyznawały osobom usamodzielnianym świadczenia finansowe w trybie decyzji administracyjnych. Projekty powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej obowiązujących w okresie objętym kontrolą

²⁵ Dz. U. 2023, poz. 901, ze zm.

uwzględniały potrzeby usamodzielnianych wychowanków, jednak projekt Programu na lata 2021-2024 nie został przedłożony Radzie Powiatu w terminie umożliwiającym jego przyjęcie i obowiązywanie bezpośrednio po zakończeniu obowiązywania poprzedniego Programu. Ponadto, nie określono w nim żadnych mierników pozwalających na monitorowanie stopnia osiągnięcia zaplanowanych celów programu. Dane dotyczące liczby wychowanków, objętych poszczególnymi formami wsparcia w 2020 r. i wypłaconych im kwot zawarte w Programie na lata 2021-2024, o liczbie usamodzielnianych wychowanków, którym w 2020 r. umożliwiono pobyt w mieszkaniu treningowym w sprawozdaniu z zakresu realizowanych zadań przez PCPR za 2020 r. oraz o liczbie pełnoletnich wychowanków, którzy ubyli z pieczy w okresie sprawozdawczym w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych za lata 2020-2022 nie były rzetelne.

OBSZAR

2. Skuteczność udzielanej pomocy dla pełnoletnich osób opuszczających pieczę zastępczą

Opis stanu faktycznego

Centrum informowało o procedurze ubiegania się o pomoc i możliwościach korzystania ze świadczeń związanych z usamodzielnieniem, publikując aktualne informacje i wzory niezbędnych dokumentów na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej PCPR²⁶.

Z wyjaśnień Kierownika Działu ds. Pracy z Rodziną i Dzieckiem wynika, że wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej byli zachęcani przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej do bezpośrednich kontaktów i spotkań. Wstępnych informacji udzielali także koordynatorzy, którzy bezpośrednio uczestniczyli w opracowywaniu IPU dla wychowanków rodzin, którym udzielali wsparcia. Pracownicy PCPR udzielali odpowiedzi na pytania rodzin zastępczych i pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie dotyczącym wychowanków *wchodzących w etap dorosłości*. Kierownik wyjaśnił ponadto, że *obecnie, do IPU dołączana jest broszurka dla osób usamodzielnianych, a wzory dokumentów są dostępne do pobrania ze strony internetowej*.

(akta kontroli str. 68-69, 71-76)

W 2020 r. PCPR opublikował informator, który m.in. zawierał dane o przebiegu procesu usamodzielnienia osoby opuszczającej pieczę zastępczą. Publikację tą udostępniano podczas każdej możliwości bezpośredniego kontaktu – pikników, konferencji, spotkań z pracownikami instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 68, 85)

Centrum informowało także o możliwości skorzystania z projektu *Razem Rażniej*, w tym w lokalnych mediach (prasa, radio). Wskazywano, że jedną z grup obejmowanych wsparciem są pełnoletni wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą.

(akta kontroli str. 68-69)

W badanej próbie 30 spraw, szczegółowo opisanych w obszarze pierwszym niniejszego wystąpienia, badaniem szczegółowym objęto IPU i ich modyfikacje. W 20 sprawach (z 26²⁷, tj. 77%), co najmniej rok przed osiągnięciem pełnoletności, wychowankowie wskazali osobę, która podjęła się pełnienia funkcji opiekuna

²⁶ <https://samorząd.gov.pl/web/pcpr-ostrowiec-swietokrzyski/pomoc-dla-usamodzielnianych-wychowankow>, <https://archiwalna.pcpr.ostrowiec.pl/p.73.pomoc-dla-usamodzielnianych-wychowankow-pieczy-zastepczej>.

²⁷ Z 30 spraw, 26 IPU opracowano po 19 września 2014 r. Pozostałe cztery opracowano przed tym dniem, tj. w innym stanie prawnym.

usamodzielnienia i wyraziła na to pisemną zgodę. W sześciu sprawach (z 26, tj. 23%) nie dopełniono tego terminu, z tego pięć IPU opracowano przed okresem objętym kontrolą, a jeden plan w 2021 r. Powyższe stanowiło naruszenie art. 145 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny²⁸.

(akta kontroli str. 443-455)

Kierownik Działu do spraw Pracy z Rodziną i Dzieckiem, odnosząc się do sprawy z 2021 r. wyjaśnił: najprawdopodobniej przyczyną niezachowania tego terminu było przeoczenie nowo zatrudnionego pracownika (...), odpowiedzialnego za opracowanie IPU. Dopiero analiza dokumentacji przez merytorycznego pracownika Centrum odpowiedzialnego za wychowanków usamodzielnianych sprostowała tę nieprawidłowość.

(akta kontroli str. 500)

W jednej ze spraw (IPU opracowane przed okresem objętym kontrolą) nie wskazano daty ustanowienia opiekuna. Opiekunem usamodzielnienia (ostatnia osoba po dokonaniu zmiany²⁹) zostali: dla sześciu wychowanków – pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych (wychowawcy, pracownicy socjalni, dyrektor); dla dziewięciu – pracownicy PCPR, dla 13 – osoby tworzące rodzinę zastępczą i dla dwóch – inne osoby obce.

Wszystkie IPU zostały opracowane przez osobę usamodzielnianą z opiekunem usamodzielnienia, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez wychowanka pełnoletności. Średni czas jaki upłynął od ustanowienia opiekuna usamodzielnienia do opracowania IPU wyniósł siedem miesięcy, najwcześniej IPU opracowywano w dniu ustanowienia opiekuna, a najpóźniej po upływie 13 i 14 miesięcy. W obu tych przypadkach, opiekunem usamodzielnienia wychowanków były ich babcie, tworzące rodzinę zastępczą.

(akta kontroli str. 443-455)

Kierownik Działu do spraw Pracy z Rodziną i Dzieckiem podał, że *Centrum zaleca, aby IPU było składane wcześniej w celu weryfikacji, poprawy i dokonania ustaleń, aby przekazać do zatwierdzenia przez Dyrektora dopracowany program. PCPR nie ma wpływu na faktyczny termin złożenia tych dokumentów.*

(akta kontroli str. 499)

Zarówno IPU, jak i ich modyfikacje zostały zatwierdzone przez poprzednią Dyrektora i Dyrektora PCPR (w jednym przypadku, z upoważnienia Dyrektora PCPR – przez Kierownika Działu do spraw Pracy z Rodziną i Dzieckiem). IPU zawierały zadania przewidziane do realizacji oraz sposób i formy realizacji tych zadań³⁰, wskazywały osoby odpowiedzialne, osoby i instytucje wspierające (np. opiekun usamodzielnienia, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Usług Miejskich), oraz wskazywały terminy lub ramy czasowe realizacji poszczególnych działań (np. 2021-2022, po ukończeniu nauki) i określały zobowiązania opiekuna usamodzielnienia wobec wychowanka (np. porady, pomoc w sporządzaniu pism, odpowiedzi na pisma z urzędów, wsparcie) i Centrum oraz zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia.

²⁸ Przepis ten stanowi, że osoba usamodzielniana co najmniej rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby.

²⁹ Co najmniej jednokrotnej zmiany opiekuna dokonało 11 wychowanków.

³⁰ W IPU, wśród sposobów i form realizacji zadań wskazywano: w odniesieniu do uzyskania wykształcenia – motywowanie do ukończenia szkoły, kontynuowania nauki na kursach, czy studiach wyższych; w odniesieniu do uzyskania kwalifikacji zawodowych – motywowanie do ukończenia nauki w szkole zawodowej lub kursów; w zakresie warunków mieszkaniowych – wsparcie w mieszkaniu treningowym (chronionym) lub w większości przypadków – wystąpienie o przydział lokalu socjalnego z zasobów gminy; w zakresie uzyskania zatrudnienia – najczęściej rejestrację w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim, w niektórych IPU – aktywne poszukiwanie zatrudnienia, pomoc w pisaniu dokumentów aplikacyjnych. Nie wszyscy wychowankowie planowali w IPU podjęcie zatrudnienia.

28 z 30 badanych IPU sporządzono na formularzu stosowanym do 1 lutego 2021 r., jeden na formularzu z innej jednostki³¹. Poprzednia Dyrektor PCPR, zarządzeniem nr 3/2021³² wprowadziła nowe formularze IPU, modyfikacji IPU oraz *Oceny końcowej procesu usamodzielnienia*.

(akta kontroli str. 424-436, 443-455)

Zmiana miała skłonić autorów IPU do głębszej analizy procesu planowania dalszej drogi życiowej usamodzielnianego wychowanka. Kierownik Działu do spraw Pracy z Rodziną i Dzieckiem wyjaśnił jednak, że *dokumenty te są nadal wypełniane pobieżnie ze zwróceniem uwagi na podstawowe i główne elementy takie jak: pomoc na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie i usamodzielnienie. Ciężko jest pracownikom (...) zmotywować opiekunów procesu usamodzielnienia uzupełniających przedmiotowy dokument do głębszej refleksji nad nim*.

(akta kontroli str. 498)

W przypadku zmiany sytuacji życiowej wychowanka, jego planów lub sytuacji zdrowotnej, każdorazowo³³ sporządzono *Modyfikację IPU*, która podlegała zatwierdzeniu przez poprzednią Dyrektor i Dyrektor PCPR.

(akta kontroli str. 424-436, 443-455, 59)

NIK zwraca uwagę, że w okresie objętym kontrolą, w modyfikacjach IPU trzech wychowanków nie zawsze precyzyjnie wskazano zakres zmian w planie, w tym sposób uzyskania wykształcenia oraz termin realizacji. Przykładowo, w modyfikacji IPU wychowanek podawał, że będzie kontynuował naukę do 25 roku życia, ale nie precyzował w jakiej szkole, ani jakie kwalifikacje planuje zdobyć. Jako termin realizacji wychowankowie wraz z opiekunami usamodzielnienia podawali także: *po ukończeniu nauki, po otrzymaniu mieszkania, po opuszczeniu rodziny zastępczej/placówki*. Zdaniem NIK, ogólne sformułowania mogą utrudniać dokonanie oceny wywiązania się przez wychowanka z terminowej realizacji zadań.

(akta kontroli str. 443-455, 59)

Z wyjaśnień Kierownika Działu ds. Pracy z Rodziną i Dzieckiem wynika, że trudno jest zmotywować niektórych opiekunów usamodzielnienia do głębszej refleksji nad zapisami zawieranymi w IPU i ich modyfikacjach.

(akta kontroli str. 498)

Dyrektor wyjaśniła, że opiekunowie nie zawsze dają pełną ręką prawidłowej realizacji procesu usamodzielnienia. Zjawisko to przeważnie dotyczy wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej, dla których opiekunami usamodzielnienia zostali najbliżsi członkowie rodziny biologicznej (babcia, dziadek, starsze rodzeństwo).

(akta kontroli str. 506)

Dyrektor PCPR, reprezentując powiat właściwy do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie, po zmianie miejsca osiedlenia osoby usamodzielnianej, informowała powiat właściwy ze względu na planowane miejsce osiedlenia o takim zamiarze i przesyłała kopię programu oraz informacje o opiece usamodzielnienia.

W żadnym IPU, ani w jego modyfikacji nie został określony sposób pomiaru oceniania wykonania zadań w postaci wskaźników.

(akta kontroli str. 424-436, 443-455)

³¹ Przewidziano w nim wsparcie psychologiczne jako formę pomocy dla wychowanki.

³² Z dnia 1 lutego 2021 roku w sprawie określenia wzorów formularzy stosowanych w postępowaniach w sprawach pieczy zastępczej prowadzonych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim.

³³ Na podstawie analizy próby 30 spraw.

Kierownik Działu do spraw Pracy z Rodziną i Dzieckiem wyjaśnił: nie zwróciliśmy uwagi na przydatność dokonywania takiej analizy w procesie usamodzielniania wychowanków

(akta kontroli str. 499)

Dyrektor PCPR wprowadziła do stosowania wzory protokołów przesłuchania strony na okoliczność przyznania pomocy na kontynuowanie nauki osobie usamodzielnianej, a także na okoliczność przyznania pomocy na usamodzielnienie oraz zagospodarowanie. Dokumenty te służyły monitorowaniu procesu usamodzielniania. Na koniec każdego roku szkolnego, wychowankowie byli zobowiązani do dostarczenia świadectw szkolnych, maturalnych, dyplomów potwierdzających uzyskanie kwalifikacji w zawodzie. Osoby uczące się w trybie niestacjonarnym zobowiązane były do dostarczania zaświadczeń o uzyskanej frekwencji co miesiąc. Niezależnie od powyższego, pracownik prowadzący sprawę występował do szkoły lub uczelni w celu potwierdzenia faktu promowania wychowanka na kolejny semestr.

(akta kontroli str. 95-100)

Wyznaczony pracownik socjalny w PCPR utrzymywała regularny, bieżący kontakt z wychowankami, motywując ich do dostarczenia zaświadczeń, a w przypadku zmiany sytuacji życiowej wychowanka, do aktualizacji i zmiany zapisów w IPU. Wychowankowie zobowiązani byli do rozliczenia otrzymanej pomocy na usamodzielnienie i na zagospodarowanie, poprzez przedłożenie imiennych faktur dokumentujących poniesione wydatki. Pracownik socjalny potwierdzała ich zgodność z założeniami IPU oraz deklaracją wychowanka złożoną we wniosku o udzielenie tej pomocy.

(akta kontroli str. 85, 95-100, 456-460)

Spośród 30 badanych spraw dotyczących realizacji IPU, 18 z nich (60%) realizowano terminowo. W pozostałych 12 sprawach (40%), nieterminowe realizowanie zadań związane było m.in. z niezaliczeniem semestru i koniecznością jego powtórzenia, zmianą sytuacji życiowej (urodzenie dziecka), albo z zerwaniem kontaktu przez wychowanka. W każdej sytuacji wystąpienia rozbieżności w realizacji planu lub niewywiązywania się z obowiązków przez wychowanka, pracownik socjalny PCPR podejmowała próbę kontaktu i zmotywowania wychowanka do wprowadzenia zmian w IPU lub wypowiedzenia się co do dalszej realizacji planu.

W ww. próbie 30 spraw, 10 wychowanków nie wywiązało się w pełni z planu kontynuowania nauki, dwie wychowanki nie uzupełniły wymaganych dokumentów niezbędnych do wypłaty środków na usamodzielnienie, o które wnioskowały, a próby kontaktu z nimi były bezskuteczne, jeden wychowanek nie rozliczył się z drugiej transzy środków przyznanych na usamodzielnienie i zerwał kontakt z PCPR, dwóch wychowanków, w trakcie realizacji IPU odbywało karę pozbawienia wolności za przestępstwa popełnione umyślnie. Losy wychowanków monitorowano wyłącznie w trakcie procesu usamodzielniania, do czasu dokonania weryfikacji i oceny realizacji IPU.

(akta kontroli str. 456-460)

Pracownicy PCPR będący opiekunami usamodzielnienia wywiązywali się ze swoich zobowiązań wobec wychowanków. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej prowadzili zeszyty, w których odnotowywali daty wizyt, spotkań, rozmów oraz zgłaszanych i poruszanych problemów. Pozostali pracownicy PCPR będący opiekunami usamodzielnienia nie prowadzili odrębnej dokumentacji. Notatki z rozmów z wychowankami wpinano do ich teczek, choć nie wszystkie podlegały dokumentowaniu. Opiekunowie usamodzielnienia będący pracownikami placówek

opiekuńczo-wychowawczych nie prowadzili żadnej dokumentacji dotyczącej współpracy z usamodzielnianym wychowankiem

(akta kontroli str. 438-439, 456-460, 535-540)

Kierownik Działu do spraw Pracy z Rodziną i Dzieckiem wyjaśnił: (...) *pełnienie funkcji opiekuna procesu usamodzielnienia wychowanka jest bezpłatne. Osoby te nie otrzymują żadnej gratyfikacji finansowej za wykonywanie dodatkowych zadań, myślę tu o innych pracownikach tutaj. Centrum, osobach obcych, pracownikach placówek opiekuńczo – wychowawczych i innych. Sytuacja taka powoduje, że pozyskanie takiego opiekuna naprawdę nie jest łatwe. Wprowadzenie konieczności wypełniania dodatkowych dokumentów (...) spowoduje, że osoby te pozostawią wychowanków bez wsparcia i zrezygnują z tej funkcji (...).*

Analizując współpracę z innymi niż pracownicy tutaj. Centrum opiekunami – raczej jest sporadyczna i wynika z konieczności wsparcia pracowników Centrum w rozwiązaniu powstałego u wychowanka problemu. Ciężko mi również ocenić na ile osoby te wywiązały się z obowiązków, jak często osoby te kontaktowały się z wychowankami i czy wypełniały dokumentację w zakresie współpracy z wychowankiem. Dopóki nie zostaną opracowane konkretne wskazania w przepisach prawnych, włącznie z przyznaniem finansowego wsparcia za wykonywanie obowiązków opiekunom (...), gromadzenie dokumentacji w tym zakresie oraz utrzymywanie kontaktu z opiekunami będzie na takim samym poziomie jak dotychczas.

(akta kontroli str. 499-500)

W ocenie Dyrektor, współpraca z opiekunami procesu usamodzielnienia w większości przypadków układa się prawidłowo. Wskazała ona, że występuje deficyt osób z odpowiednimi kwalifikacjami, które chciałyby pełnić taką funkcję, są też problemy z uzyskaniem opiekunów dających rękojmię należytego wykonania powierzonych zadań. Z wyjaśnień Dyrektor wynika, że nie występują problemy z pozyskaniem opiekunów usamodzielnienia dla osób opuszczających placówki, o których mowa w art. 88 ustawy o pomocy społecznej³⁴. Przeważnie są to ich opiekunowie (pedagodzy, wychowawcy). Grupa tych wychowanków, po opuszczeniu ośrodków, najczęściej przerywa naukę, kończąc w ten sposób proces usamodzielnienia. W przypadku wychowanków uczących się, funkcję opiekunów pełnią członkowie rodzin. Liczba kontynuujących naukę w tej grupie wychowanków od dłuższego czasu maleje, aktualnie naukę kontynuują tylko cztery osoby.

(akta kontroli, str. 505)

Pracownik socjalny odpowiedzialna za proces usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej weryfikowała, jakie wydatki ponosili wychowankowie ze środków pomocy przyznanej na usamodzielnienie i na zagospodarowanie. Wydatki te pozostawały w ścisłym związku z IPU wychowanków. W badanej próbie 30 spraw, jeden wychowanek nie rozliczył się z drugiej transzy przyznanej pomocy na usamodzielnienie (próby kontaktu z nim okazały się bezskuteczne), a jedna wychowanka nie wydatkowała przyznanych środków³⁵. Pozostali, którym przyznano te formy pomocy, środki wykorzystali prawidłowo.

(akta kontroli, str. 98-98, 464-493)

W ocenie Dyrektor, odgórne, szablonowe opracowanie IPU usprawniłoby komunikację. Dyrektor podniosła, że zdarzają się IPU zawierające lakoniczne zapisy i zdawkowe informacje o potrzebach wychowanka. Brak standaryzacji przepisów dotyczących IPU nie powodował natomiast sytuacji, w których przesłane informacje

³⁴ Młodzieżowe ośrodki wychowawcze, ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, zakłady poprawcze.

³⁵ Zobowiązała się rozliczyć je do 30 czerwca 2023 r.

okazywały się niewystarczające dla ośrodków działających na terenie innych powiatów.

(akta kontroli, str. 506)

W okresie objętym kontrolą, proces usamodzielnienia przerwało 15 wychowanków (po pięciu w każdym roku). Badanie próby 10 spraw³⁶ wykazało, że najczęstszą przyczyną przerwania procesu była niechęć do kontynuowania nauki (trzech wychowanków) oraz podjęcie zatrudnienia (troje wychowanków). Ponadto, w jednej ze spraw przyczyną przerwania procesu usamodzielnienia była cięża wychowanki, a następnie opieka nad dzieckiem, w jednej – pobyt w zakładzie karnym, w jednej – brak motywacji do poprawy swojej sytuacji i w jednej stan zdrowia wychowanka. W każdej z tych spraw, pracownicy PCPR podejmowali próby zachęcenia do kontynuacji IPU, w większości przypadków, kontakt był utrudniony lub nieskuteczny, a wychowankowie, mimo deklaracji, nie stawiali się w PCPR.

(akta kontroli, str. 53, 440)

W latach 2020-2022 poprzednia Dyrektor i Dyrektor PCPR wydały cztery decyzje zawieszające pomoc na kontynuowanie nauki. Zawieszenie nastąpiło z przyczyn określonych w art. 148 ust. 1 ustawy, tj. z powodu urlopu od zajęć (jedna osoba) oraz ze względu na brak realizacji IPU (trzy osoby). Pomoc zawieszano na konkretny okres.

(akta kontroli, str. 437)

W badanej próbie 30 spraw wychowanków, których akta objęto badaniem szczegółowym, w IPU i ich modyfikacjach zaplanowano ogółem 192 zadania do realizacji, z których: 116 (60%) zrealizowano, 40 (21%) było w trakcie realizacji, a 27 (14%) nie zrealizowano. W PCPR brak było wiedzy o stanie realizacji pozostałych dziewięciu zadań. Odsetek zadań zrealizowanych w ogólnej liczbie zadań, których realizację zakończono wyniósł 81%.

Zadania niezrealizowane dotyczyły uzyskania: wykształcenia (siedem), kwalifikacji (pięć), zatrudnienia (trzy), odpowiednich warunków mieszkaniowych (dwa), pomocy na zagospodarowanie (sześć) i na usamodzielnienie (cztery).

Przyczynami braku ich realizacji były wyjazd za granicę w celach zarobkowych, cięża, brak zainteresowania wsparciem, brak zamiaru kontynuowania nauki, unikanie kontaktu z PCPR, stan zdrowia, sytuacja życiowa, w jednym przypadku odmowa przyznania środków z powodu skazania wychowanka za popełnienie przestępstwa umyślnego i pobyt w zakładzie karnym. Ponadto, jeden wychowanek nie spełniał przesłanek do udzielenia pomocy na zagospodarowanie i usamodzielnienie.

15 osób, wobec których dokonano oceny końcowej procesu usamodzielnienia, zaplanowało łącznie 92 zadania, z których zrealizowano 69 (75%) a nie zrealizowano 20 (22%). O stanie realizacji trzech zadań, pracownicy PCPR nie mieli wiedzy.

(akta kontroli, str. 464-494)

PCPR, w związku z realizacją zadań zaplanowanych w IPU współpracował z placówkami oświatowymi, Zakładem Usług Miejskich, Powiatowym Urzędem Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim, innymi miejskimi i powiatowymi centrami pomocy rodzinie. Udzielenie wsparcia w uzyskaniu warunków mieszkaniowych polegało m.in. na zapewnieniu możliwości pobytu w dwóch mieszkaniach treningowych, w ramach projektu *Razem raźniej*. Ponadto, Dyrektor sporządzała pisma popierające wnioski wychowanków o przydział lokalu socjalnego z zasobów gminnych. Liczbę osób, którym udzielono tego wsparcia opisano szczegółowo w obszarze pierwszym niniejszego wystąpienia. Działania PCPR były spójne z zakresem wsparcia, o jakie wnioskowali wychowankowie.

³⁶ Niektóre z tych osób mają jeszcze możliwość kontynuowania procesu usamodzielnienia, stąd podejmowane przez pracowników PCPR próby zachęcenia wychowanków do kontynuacji realizacji IPU.

(akta kontroli, str. 95, 464-494)

Średni czas oczekiwania wychowanków na przydział lokalu socjalnego z zasobów gminy wynosił powyżej trzech lat (najkrótszy czas oczekiwania to ponad rok, a najdłuższy – ponad cztery lata). Najkrótszy okres oczekiwania na umieszczenie w mieszkaniu chronionym to jeden dzień, a najdłuższy – ponad dwa miesiące. Dłuższy czas oczekiwania przez osoby, które złożyły wniosek w marcu w 2020 r. wynikał z wprowadzonego stanu epidemii i ograniczeń związanych z rozprzestrzenianiem się koronawirusa.

(akta kontroli, str. 442)

Oceny końcowej procesu usamodzielnienia (dalej: ocena końcowa), o której mowa w art. 145 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny, w okresie objętym kontrolą dokonano dla 10 z 30 wychowanków, których akta objęto badaniem szczegółowym³⁷. Ponadto, dla dwóch osób oceny końcowe sporządzono w I kwartale 2023 r. Dla trzech osób, mimo zakończenia procesu usamodzielnienia, ocena nie została sporządzona. W jednym przypadku, osoba została umieszczona w domu pomocy społecznej z powodu jej sytuacji zdrowotnej i życiowej, w dwóch – wychowankowie nie rozliczyli dotąd udzielonej pomocy.

W ocenie końcowej nie wskazywano daty zakończenia procesu usamodzielnienia, daty te wskazano na potrzeby kontroli NIK. Za datę zakończenia procesu usamodzielnienia, w PCPR w Ostrowcu Świętokrzyskim uznaje się datę rozliczenia przez wychowanka przyznanej pomocy na usamodzielnienie oraz zagospodarowanie lub datę zakończenia wypłacania pomocy na kontynuowanie nauki. W okresie objętym kontrolą, najwcześniej, oceny końcowej dokonywano w dniu zakończenia procesu usamodzielnienia, najpóźniej – po upływie roku i dziewięciu miesięcy (wychowanek przerwał naukę, przez dłuższy czas nie można z nim było nawiązać kontaktu).

(akta kontroli, str. 495, 509-510)

Wyniki ocen końcowych były zgodne z danymi wynikającymi z dokumentów z teczek spraw poszczególnych wychowanków. W badanej próbie, jeden z wychowanków przebywał w zakładzie karnym, a oceny końcowej dokonano bez jego udziału, opisując niezrealizowane przez niego zadania oraz okoliczności odmowy przyznania wnioskowanych środków.

(akta kontroli, str. 487, 495, 508)

Badanie losu usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej (na próbie 30 spraw) wykazało, że:

- po upływie roku od usamodzielnienia zatrudnienie znalazło 17 wychowanków (57%), a w trakcie kontroli NIK, tj. na dzień 21 lipca 2023 r. – zatrudnionych było 12 wychowanków (40%);
- we właściwych powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych jako osoby bezrobotne i/lub poszukujące pracy było odpowiednio czterech (13%) i sześciu (20%) wychowanków;
- ze świadczeń pomocy społecznej korzystało odpowiednio 7 i 3% wychowanków.

(akta kontroli, str. 553-637)

W celu zapoznania się z opinią usamodzielnianych wychowanków oraz ich opiekunów, do wychowanków, których akta wybrano do badania szczegółowego³⁸ i opiekunów skierowano ankiety. Wychowankowie pieczy zastępczej odesłali dwie ankiety, natomiast opiekunowie - dziewięć.

³⁷ W ocenie brały udział wszystkie osoby, o których mowa w ww. przepisie, tj. wychowanek, opiekun usamodzielnienia oraz Dyrektor PCPR.

³⁸ 30 wychowanków, których akta badano w ramach próby 30 spraw, szczegółowo opisanej w obszarze pierwszym niniejszego wystąpienia oraz 22 opiekunów usamodzielnienia.

Z udzielonych odpowiedzi wychowanków wynika, że zostali oni poinformowani o dostępnych formach pomocy. Nie wskazali żadnych problemów przy opracowaniu IPU. Bardzo dobrze ocenili współpracę z opiekunem usamodzielnienia i osiągnięte przez siebie efekty. Jedna osoba, za najtrudniejsze w tym procesie uznała oczekiwanie na mieszkanie. Wychowankowie pozytywnie ocenili formy pomocy, jedna osoba podała, że najlepsze są formy wsparcia finansowego oraz możliwość uzyskania mieszkania. Wychowankowie czuli się wystarczająco przygotowani do podjęcia samodzielnego życia. Jedna osoba wskazała, że warto byłoby odformalizować ten proces (*uproszczyć papierologię*).

Pięciu spośród dziewięciu opiekunów usamodzielnienia miało problemy z wypełnieniem IPU, trzech ich nie sygnalizowało, a jedna osoba nie wypełniała tego dokumentu³⁹. Wśród problemów, opiekunowie wymieniali: brak planów wychowanków na przyszłość w momencie sporządzania IPU i wielokrotne modyfikacje (trzy wskazania), problem z podaniem konkretnych terminów, brak motywacji do wypełniania IPU, trudność z określeniem celów. Współpracę z wychowankiem jeden z opiekunów ocenił bardzo dobrze, czterech dobrze, dwóch - poprawnie, a dwóch określiło, że przebiegała z trudnościami. Dwie osoby podały ponadto, że zdarzały się sytuacje podejmowania przez wychowanków decyzji bez informowania o nich opiekuna.

Wszyscy opiekunowie stwierdzili, że mają informację o efektach procesu usamodzielnienia. Wśród problemów wymieniali: wysokie koszty utrzymania (trzy wskazania), brak wcześniejszej nauki samodzielności, np. samodzielne załatwianie spraw, mieszkanie treningowe, planowanie i gospodarowanie pieniędzmi (jedno wskazanie), brak zaplecza finansowego, stałego zatrudnienia (dwa) i mieszkaniowego (pięć), roszczeniowość wychowanków (*liczenie, że wszystko im się należy bez własnego wkładu w swoje życie*), usamodzielnienie poza obrębem jednostki, z której otrzymuje środki, brak regularnego kontaktu, stan zdrowia (*zmiennosc nastroju, zniechęcenie*), możliwości intelektualne, osamotnienie – po jednym wskazaniu.

Za najtrudniejsze w sprawowaniu opieki opiekunowie uznali: negatywny wpływ środowiska rodzinnego po powrocie do rodzinnego domu (jedno wskazanie), utrudniony kontakt (trzy), brak samodyscypliny (jedno), niechęć wychowanków do przyjęcia pomocy, zwłaszcza udziału w spotkaniach z psychologiem, radcą prawnym, lekarzem – jedno). Trzy osoby stwierdziły, że nie miały żadnych problemów w sprawowaniu opieki nad wychowankiem. Następujące działania, w ocenie ankietowanych przynoszą najlepsze rezultaty: dobra współpraca z wychowankiem i stały kontakt (dwa wskazania), współpraca z innymi instytucjami (jedno), kontynuowanie nauki przez osoby, które wcześniej o tym nie myślały, kontynuowanie nauki na studiach wyższych (dwa), aktywne próby szukania zatrudnienia i nie wyręczanie wychowanka (jedno), motywowanie do samorozwoju i podnoszenia kwalifikacji, wzmocnienie samooceny, wiary we własne możliwości (dwa), motywowanie do dalszej nauki (dwa).

(akta kontroli, str. 511-534)

Pracownicy Centrum monitorowali losy wychowanków w trakcie procesu usamodzielnienia. Dyrektor wyjaśniła, że po jego zakończeniu, wychowankowie nie utrzymują kontaktu, choć zdarzają się sytuacje, że te relacje trwają także po zakończeniu procesu, gdy opiekunem usamodzielnienia był pracownik Centrum.

W Centrum nie analizowano trwałości efektów procesu usamodzielniania wychowanków, nie pozyskiwano też informacji o liczbie wychowanków, którzy po zakończeniu procesu usamodzielnienia korzystali lub korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

³⁹ Przejęła tę funkcję po innym opiekunie usamodzielnienia.

(akta kontroli, str. 500, 505-506)

Dyrektor wyjaśniła, że wybierając formy pomocy wychowankom, uwzględniano przede wszystkim ich potrzeby. (...) Wychowankowie najczęściej wnioskowali o świadczenia pieniężne na usamodzielnienie i zagospodarowanie. Dyrektor dodała, że: *w ocenie pracowników Centrum, formy finansowe są najbardziej pożądane wśród wychowanków. Pozwalają one na uzupełnienie niezbędnych artykułów gospodarstwa domowego, mebli, ukończenie kursu podnoszącego swoje umiejętności (...).* Z wyjaśnień wynika, że dostępne formy wsparcia są wystarczające, a najbardziej skuteczna jest pomoc na kontynuowanie nauki, gdyż *jest ona długoterminowa i pozwala młodzieży (...) na ukończenie szkół, studiów wyższych zgodnie z ich aspiracjami (...).*

(akta kontroli, str. 503)

Do głównych barier utrudniających w pełni zadowalający poziom realizacji IPU Dyrektor zaliczyła m.in.: niski potencjał adaptacyjny osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodziny zastępcze; brak odpowiedniego „zaplecza” społecznego i emocjonalnego; trudności w odnalezieniu się na rynku pracy. Wskazała, że *problemem w procesie readaptacji społecznej szczególnie wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych (...) jest brak ogólnie dostępnych, adekwatnych do ich potrzeb programów profilaktycznych, wspierających procesy usamodzielnienia nieletnich.*

W latach 2020-2022, odsetek wychowanków opuszczających pieczę, którzy nie zgłosili się do PCPR wyniósł odpowiednio: 9%, 24% i 21%. Z wyjaśnień Dyrektor wynika, że najczęstszą przyczyną braku zainteresowania wychowanków wsparciem po opuszczeniu pieczy zastępczej był wyjazd do rodziny za granicę kraju. Ponadto, występowały także przypadki ukrywania się wychowanków przed funkcjonariuszami policji w związku z naruszeniem przepisów prawa.

(akta kontroli, str. 503-504)

Odnosząc się do różnic między usamodzielniającymi się wychowankami z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie poziomu wykształcenia i przygotowania do dorosłego życia oraz w podejściu do procesu usamodzielnienia, Dyrektor wskazała, że osoby opuszczające rodzinne formy pieczy zastępczej częściej podejmują naukę na studiach wyższych, kontynuują naukę w systemie dziennym podnosząc swoje kwalifikacje, szybciej adoptują się w dorosłym życiu, są lepiej przystosowane do samodzielnego życia, szybciej osiągają prawidłową samodzielność, są bardziej stabilne emocjonalnie – tworzą też trwalsze związki partnerskie niż wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych. Dodała też, że *osoby z instytucjonalnej pieczy zastępczej są bardziej roszczeniowe.*

Ponadto wskazała, że osoby z rodzin zastępczych dłużej pozostają w pieczy, natomiast wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych opuszczają je szybciej - nawet jeśli deklarują w IPU chęć pobytu w niej do 25-tego roku życia. Dyrektor podała także, że w realizacji procesu usamodzielnienia występowały również zjawiska patologiczne. Zdarzało się, że wychowankowie nie kończyli terapii uzależnień, zostali skazani wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowani w związku z toczącym się postępowaniem karnym.

Odnosząc się do przyczyn niepowodzenia w realizacji IPU Dyrektor wskazała, że w obu grupach wychowanków bardzo duży wpływ mają te same czynniki, tj.: przerwanie nauki i nieukończenie nauki w szkole, niepodejście do egzaminów zawodowych, opuszczenie egzaminów kończących naukę i niezyskanie kwalifikacji w wybranym zawodzie, opuszczenie pieczy i zerwanie kontaktu z Centrum, brak odpowiedzi na wezwania.

(akta kontroli, str. 504-505)

Dyrektor podała, że obowiązujące uregulowania prawne (...) nie zapewniają warunków do skutecznego działania w kwestii realizacji procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej. Z udzielonych wyjaśnień wynika, że należałoby doprecyzować przepisy prawa w zakresie zasad i kolejności przyznawania mieszkań socjalnych wychowankom oraz szerszej możliwości pomocy w znalezieniu pracy. W ocenie Dyrektora, dużym problemem jest też dostęp do świadczeń zdrowotnych takich jak konsultacja ze specjalistą np. psychiatrą.

(akta kontroli, str. 505)

Dyrektor wyjaśniła także: Powiat Ostrowiecki nie posiada zasobów mieszkaniowych, które mogłyby udostępniać bezpośrednio wychowankom opuszczającym pieczę. Możliwość pobytu w jednym z dwóch mieszkań chronionych jest jedyną, okresową formą wsparcia dla maksymalnie 8 wychowanków w tym samym czasie. (...) Centrum udziela pomocy w uzyskaniu mieszkania (...) poprzez pisemne poparcie wniosku o przydział mieszkania z zasobów lokalowych Gminy Ostrowiec Świętokrzyski i współpracuje w tym zakresie z Zakładem Usług Miejskich. Do czasu uzyskania przydziału lokalu, osoby występujące z wnioskiem o uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych otrzymywały skierowanie do mieszkań chronionych.

Dyrektor wyjaśniła, że osoby usamodzielniane nie wnioskowały do Centrum o pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, ale pomoc ta jest dostępna⁴⁰.

(akta kontroli, str. 505-506)

Za największy problem związany z usamodzielnianiem wychowanków Dyrektor uznała brak możliwości szybkiego przydziału lokalu mieszkalnego. W efekcie, wychowanek mieszka z rodziną, od której w dzieciństwie był z różnych przyczyn zabrany – wraca w to samo środowisko, co stwarza ryzyko zaburzenia procesu właściwego usamodzielnienia.

Zdaniem Dyrektora, nie ma konieczności uregulowania takich kwestii jak składniki przyznawanej pomocy na zagospodarowanie czy cele na jakie osoba usamodzielniana może przeznaczyć pomoc pieniężną, gdyż każdy wychowanek ma inne potrzeby w tym zakresie. Dyrektor dodała: Zawężenie tej formy pomocy (...) mogłoby spowodować różne nieprawidłowości takie jak np. zakup przedmiotów – rzeczy zupełnie wychowankowi nie potrzebnych. Natomiast doprecyzowany wzór dokumentacji w tym zakresie na pewno pozwoliłby na ujednolicenie zasad procesu usamodzielnienia na terenie całego kraju.

Odnosząc się do potrzeby uregulowania kwestii rozliczania osób usamodzielnianych z przyznanej pomocy, Dyrektor wyjaśniła: uważam, że jak najbardziej zasady zwrotu przyznanej i źle wykorzystanej przez wychowanka pomocy, powinny mieć odzwierciedlenie w bezpośrednich przepisach. Sytuacja taka pozwalałaby na ujednolicenie tego procesu w całym kraju i pozwalałoby to na uniknięcie sytuacji w których wychowankowie zarzucają nam twierdząc, że np. „w innym powiecie (...) tego od wychowanków nie wymagają”.

(akta kontroli, str. 506)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Centrum zapewniono wystarczający dostęp do aktualnych informacji o wsparciu wychowanków pieczy zastępczej. Na ogół prawidłowo opracowywano i realizowano

⁴⁰ W formie poradnictwa, udostępnienia stron internetowych oferujących pracę, ulotek oferujących kursy zawodowe z kwalifikacjami, pomocy podczas rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, pisania CV czy listu motywacyjnego

IPU, choć w jednej ze spraw, naruszono termin jego opracowania, o którym mowa w art. 145 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny. Ponadto, w modyfikacjach planu nie zawsze zawierano precyzyjne zapisy, co w ocenie NIK, mogło utrudniać rozliczenie wychowanków z terminowej realizacji zaplanowanych działań. Wychowankowie zrealizowali 82% zadań przewidzianych w IPU (w ogóle zadań, których realizację zakończono). W sytuacji występowania opóźnień lub braku realizacji zadań, pracownicy Centrum podejmowali działania wyjaśniające i motywowali wychowanków do wprowadzenia zmian i aktualizacji IPU. Pracownik socjalny Centrum weryfikowała, czy wydatki ponoszone przez wychowanków ze środków pomocy przyznanej na usamodzielnienie i na zagospodarowanie pozostawały w ścisłym związku z IPU. PCPR współdziałał z jednostkami mogącymi udzielić pomocy osobom usamodzielnianym. Po zakończeniu realizacji IPU, losy osób usamodzielnianych nie były monitorowane.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Organizacja pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w sposób zgodny z wymogami art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. z zachowaniem limitu do 15 rodzin zastępczych objętych opieką jednego koordynatora.
2. Sporządzanie rzetelnych sprawozdań z realizowanych zadań i posługiwanie się rzetelnymi danymi w analizach stanowiących podstawę opracowania programu rozwoju pieczy zastępczej.
3. Opracowanie i przedłożenie Radzie Powiatu Ostrowieckiego projektu powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na kolejne lata, z uwzględnieniem mierników odnoszących się do rezultatu jaki zostać osiągnięty w zakresie usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej oraz w terminie umożliwiającym przyjęcie i obowiązywanie programu od początku okresu na jaki został przygotowany.

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 4 września 2023 r.

Kontroler:

Marzena Baradziej
główny specjalista kontroli
państwowej

Marzena Baradziej
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. Wicedyrektor
Krzysztof Wilkosz

p.o. WICEDEKRETARZA
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Kielcach
Krzysztof Wilkosz
podpis
Krzysztof Wilkosz

